

Att fotografera fågel

För att kunna ta bra fågelbilder är det viktigt att förstå fågelns beteende samtidigt som man måste ha rätt utrustning för de förhållanden som man fotar i och för det resultat man vill ha.

Det går att få bra resultat med alla typer av kameror men med en systemkamera har du ännu fler möjligheter eftersom det finns fler objektiv att välja mellan. Den här guiden riktar sig i första hand mot systemkameror.

Snabb kamera

En snabb kamera ökar chansen till att få just den fågelbild du vill ha, 5-10 bilder per sekund kan ibland vara bra att kunna ta. Kamerans förmåga att hantera höga ISO-tal kan också vara avgörande för hur resultatet blir.

Tele- eller zoomobjektiv

Med tele- eller telezoomobjektiv kan du ta bilder av fåglar från ett längre avstånd där du inte stör fågel. Lämpliga zoomobjektiv/brännvidder är 70-200mm, 100-400mm och 200-400mm, fasta teleobjektiv med brännvidd 300mm och uppåt gör att du kommer riktigt nära motivet.

Telekonverter (Extender)

För att öka brännvidden på objektiven kan man med fördel använda sig av en telekonverter som förlänger brännvidden 1,4 till 2 gånger beroende på modell. Dessa är betydligt billigare än ett objektiv med t.ex. dubbla brännvidden. En telekonverter monteras mellan kamerahus och objektiv men gör att kameran kräver mer ljus, 1-2 steg, beroende på förlängningsfaktor.

En telekonverter med 2x förlängningsfaktor minskar ljusstyrkan på objektivet med 2 steg, t.ex. ljusstyrka f2,8 blir f5,6 och en telekonverter med 1.4x förlängningsfaktor minskar ljusstyrkan på objektivet med 1 steg, t.ex. ljusstyrka f2,8 blir f4. För att behålla autofokusfunktionen i ditt objektiv bör ljusstyrkan inte vara sämre än f5,6, med andra ord, använd telekonverter endast på ljusstarka objektiv.

En telekonverter kan också medföra en något långsammare autofokus och även något, oftast försumbart, sämre bildkvalitet. Det går att montera en telekonverter på alla kamerahus men inte på alla objektiv, kontrollera vad som gäller för just ditt objektiv.

Kamerainställningar

Ljusbildning: Spotmätning eller centrumavvägd ljusbildning beroende på yttre omständigheter.

Programval: Tidsförval (S/Tv) med korta slutartider för att frysa snabba rörelser eller långa slutartider för kreativ oskärpa. Bländarförval (A/Av) för att påverka skärpedjupet.

ISO-inställningar: Högre ISO-tal ger mer brus i bilden än vad lägre ISO-tal gör men i bildbehandlingsprogram går det enkelt och effektivt att ta bort brus i en bild. Använd så lågt ISO-tal du kan men tänk på att slutartiden och/eller bländarvärdet påverkas av ISO-talet. För lång slutartid ger skakningsoskärpa.

Fokusering: På stillasittande fåglar går det bra att använda "Single Focus" eller "One Shot Focus". När du trycker ned slutarknappen halvvägs fokuserar objektivet och fokuseringen låses och du kan nu komponera om bilden utan att fokuseringen ändras.

Vid rörliga motiv använder du "följande" fokusering. När du trycker ned slutarknappen halvvägs fokuserar objektivet på motivet. Om du fortsätter att hålla knappen nedtryckt halvvägs fokuserar objektivet om kontinuerligt när motivet rör på sig eller om fokusavståndet ändras. Fokusspårningen fortsätter så länge motivet täcks av en aktiv autofokuspunkt.

Läs mer om ljusbildning, programval, ISO-inställningar och fokuseringsmetoder i manualen till din kamera.

Fokus på rätt saker

Fåglar är oförutsägbara så det är bra att lära sig hur man ändrar fokuspunkt på kameran och hur man växlar mellan fokuseringsmetoderna. Då kan du vara säker på att (nästan) aldrig missa en bild.

Det kan vara bra att experimentera med manuell fokus när du fotograferar sådant som rör sig sakta eller står stilla.

Objektivinställningar

Bildstabilisering eller inte bildstabilisering, det är frågan.

Objektiv med bildstabilisering (VR/IS/OS/VC) gör det möjligt att använda längre slutartider (2-4 steg) utan att få skakningsoskärpa. Bildstabilisering används vid handhållen kamera eller vid användning av enbensstativ, monopod. Är kameran monterad på ett stativ, tripod, ska du stänga av bildstabiliseringen, den kan annars få motsatt verkan. Ditt bildstabiliserade objektiv kan ha inställningar för olika typer av bildstabilisering, läs mer om det i manualen till objektivet.

Stativ

Vid fågelfoto med långa brännvidder (tunga objektiv) är ett stativ med ett s.k. Gimbal Head att föredra, det gör det mycket lätt att med stor och tung kamerautrustning att följa en flygande fågel. Vill/kan du inte använda ett stativ gäller det att du står stadigt med ett fast grepp om kameran och objektivet, håll in armbågarna mot kroppen för bättre stabilitet och följ den flygande fågeln genom att vrida kroppen.